

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора
ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕКВСЬКИЙ

«17» вересня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА І РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни: за вибором

факультет: ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«17» вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Ханова Олена В'ячеславівна**,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та
логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних та
логістики

Протокол № 2 від 09.09.2024 року

В.о. завідувача кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Міжнародні
економічні відносини» за спеціальністю 292 Міжнародні економічні
відносини

Гарант освітньо-наукової програми

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «17» вересня 2024 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин
та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

«30» серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА І РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни: за вибором

факультет: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ханова Олена В'ячеславівна,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних імені Артура Голікова

Протокол № 19 від «26» серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини» за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

Гарант освітньо-наукової програми

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,

Протокол № 16 від «28» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Олена МИКОЛЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки доктора філософії за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» є формування у здобувачів наукового ступеня глибокого розуміння концептуальних основ просторової економіки та її впливу на регіональний розвиток. Дисципліна спрямована на розвиток навичок аналітичного мислення, здатності критично оцінювати та прогнозувати економічні та соціальні процеси на регіональному рівні, а також на оволодіння сучасними методами дослідження, планування та реалізації регіональної політики в умовах глобалізації та сталого розвитку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Головне **завдання** вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» полягає у підготовці здобувачів до проведення міждисциплінарних наукових досліджень з акцентом на аналіз і вирішення актуальних проблем регіонального розвитку, використовуючи сучасні методи просторового планування та моделювання, а також у розвитку їхніх компетентностей щодо формування і реалізації ефективної регіональної політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку та економічної конвергенції регіонів в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до набуття універсальних навичок дослідника: пошуку, систематизації і синтезу інформації з різних джерел.

ЗК2. Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення.

ЗК3. Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженості часу і ресурсів з урахуванням принципів тайм-менеджменту.

ЗК4. Здатність демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами при оформленні наукових та академічних текстів, демонстрації результатів наукових досліджень у ході дискусій та наукової полеміки.

ЗК5. Здатність працювати в команді дослідників, як з України, так і з країн ЄС, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та

рухатися до спільної мети – інтеграції України в ЄС, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики.

ФК1. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

ФК2. Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

ФК3. Здатність до аналітичного мислення та практичних навичок систематизації інформації з метою обробки великих масивів даних, здійснення оцінювання та прогнозування міжнародних економічних та соціальних явищ.

ФК4. Здатність застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

ФК5. Здатність здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

ФК6. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу, визначати тенденції та особливості процесу євроінтеграції України, виявляти сучасні проблеми, формулювати відповідні висновки, пропозиції та рекомендації щодо їх вирішення, формувати прогнози та перспективні напрямки його подальшого розвитку.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни для підготовки	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
14 год.	8 год. (у т.ч. 2 – ауд., 6 – дист.)
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
120 год.	142 год.
Індивідуальні завдання	
0 годин	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН1. Проводити міждисциплінарні наукові дослідження економічних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору.

ПРН2. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технології у розв'язанні поставлених завдань.

ПРН3. Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології.

ПРН 4. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною так і іноземними мовами, демонструвати усну та письмову комунікацію.

ПРН5. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики.

ПРН7. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

ПРН8. Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції, визначати тенденції та особливості процесу євроінтеграції України.

ПРН9. Володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, оцінювання та прогнозування економічних та соціальних явищ.

ПРН10. Застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

ПРН11. Здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Концептуальні основи просторової економіки

Визначення та еволюція просторової економіки. Основні теорії просторового розвитку: класичні, неокласичні та сучасні підходи. Вплив просторової економіки на регіональний розвиток. Методи дослідження просторової економіки: традиційні та інноваційні підходи.

Тема 2. Регіональні економічні системи: структура та механізми функціонування

Регіональна економіка як частина просторової економіки. Структурні компоненти регіональних економічних систем. Закони функціонування та закономірності розвитку регіональних економік. Вплив глобалізації та інтеграційних процесів на розвиток регіональних економік.

Тема 3. Просторове планування та територіальна організація виробництва

Сучасні підходи до просторового планування. Роль територіальної організації виробництва в регіональному розвитку. Концепція кластерів і полюсів зростання. Використання інформаційних технологій в просторовому плануванні.

Тема 4. Регіональна політика та інструменти її реалізації

Сучасні виклики та тренди в регіональній політиці. Інструменти державного регулювання регіонального розвитку. Аналіз і оцінка регіональної політики в умовах євроінтеграції. Роль місцевих громад і бізнесу в реалізації регіональної політики.

Тема 5. Економічна конвергенція та дивергенція регіонів

Теорії економічної конвергенції та дивергенції. Фактори, що впливають на нерівномірний розвиток регіонів. Аналіз сучасних процесів конвергенції та дивергенції в Україні та світі. Стратегії зменшення регіональних диспропорцій.

Тема 6. Інноваційний розвиток регіонів: моделі та перспективи

Роль інновацій у регіональному розвитку. Моделі інноваційного розвитку регіонів. Інструменти стимулювання інноваційної активності на регіональному рівні. Оцінка впливу інновацій на сталий розвиток регіонів.

Тема 7. Просторова економіка в умовах сталого розвитку

Сутність та концепція сталого розвитку в контексті просторової економіки. Вплив екологічних та соціальних факторів на регіональний розвиток. Стратегії забезпечення сталого розвитку регіонів. Роль міжнародних ініціатив і програм у підтримці сталого розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни для підготовки

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Концептуальні основи просторової економіки	20	2	2			16	21	1				20
Тема 2. Регіональні економічні системи: структура та механізми функціонування	22	2	2			18	23	1				22
Тема 3. Просторове планування та територіальна організація виробництва	24	2	2			20	25	1				24
Тема 4. Регіональна політика та інструменти її реалізації	24	2	4			18	24	2				22
Тема 5. Економічна конвергенція та дивергенція регіонів	20	2	2			16	21	1				20
Тема 6. Інноваційний розвиток регіонів: моделі та перспективи	20	2	2			16	19	1				18
Тема 7. Просторова економіка в умовах сталого розвитку	20	2	2			16	17	1				16
Усього годин	150	14	16			120	150	8				142

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар 1. Основні теорії та концепції просторової економіки Аналіз класичних і сучасних теорій просторового розвитку. Дискусія – як еволюція теорій просторової економіки впливає на сучасні підходи до регіонального розвитку?	2
2	Семінар 2. Регіональні економічні системи та їх взаємодія з глобальною економікою Взаємодія регіональних економічних систем з національною та світовою економікою. Кейс-стаді – аналіз конкретного регіону з точки зору його економічної структури та місця в глобальній економіці.	2
3	Семінар 3. Просторове планування та роль територіальної організації виробництва Роль просторового планування у розвитку регіонів. Практичне завдання – розробка просторового плану для конкретного регіону з урахуванням його специфічних особливостей.	2
4	Семінари 4-5. Регіональна політика: інструменти та практичні підходи Огляд сучасних інструментів регіональної політики. Практична робота – SWOT-аналіз регіональної політики обраного регіону. Дискусія – оцінка ефективності різних методів реалізації регіональної політики	4
5	Семінари 6-7. Конвергенція та дивергенція: аналіз регіональних відмінностей Теоретичні основи економічної конвергенції та дивергенції. Дискусія – чи можливе досягнення рівномірного розвитку регіонів в умовах глобалізації? Створення стратегії для підвищення конкурентоспроможності конкретного регіону, враховуючи його економічні та соціальні особливості	4
6	Семінар 8. Інноваційний розвиток регіонів та сталий розвиток Вплив інновацій на сталий розвиток регіонів. Практична робота – аналіз та розробка інноваційної стратегії для конкретного регіону з урахуванням принципів сталого розвитку.	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

Виконання самостійної роботи передбачає виконання здобувачем таких самостійних робіт як: аналіз просторових диспропорцій та їх впливу на регіональний розвиток; оцінка ролі інновацій та територіальної організації виробництва в регіональному розвитку; моделювання впливу глобалізаційних процесів на економічну конвергенцію та дивергенцію регіону; стратегічне планування сталого розвитку регіону за темою дисертації.

№ з/п	Теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
			денна	заочна
1	Тема 2 Тема 6	Практичне завдання 1. Аналіз просторових диспропорцій та їх впливу на регіональний розвиток Виконати аналіз диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіону, що досліджується в дисертаційній роботі. Оцінити вплив цих диспропорцій на регіональний розвиток, використовуючи сучасні статистичні методи та просторові моделі. Завершити завдання рекомендаціями щодо можливих стратегій вирівнювання розвитку регіонів.	34	32
2	Тема 3 Тема 7	Практичне завдання 2. Оцінка ролі інновацій та територіальної організації виробництва в регіональному розвитку Провести оцінку інноваційного потенціалу регіону, що є об'єктом дисертаційного дослідження, і аналіз територіальної організації виробництва в цьому регіоні. Оцінити, як територіальна організація виробництва сприяє створенню інноваційних кластерів та їх впливу на конкурентоспроможність регіону в міжнародному поділі праці. Завершити завдання рекомендаціями для підвищення інноваційної активності та оптимізації територіальної організації виробництва	28	32
3	Тема 2 Тема 4 Тема 5	Практичне завдання 3. Моделювання впливу глобалізаційних процесів на економічну конвергенцію та дивергенцію регіону Виконати моделювання впливу глобалізаційних процесів на економічний розвиток регіону, зокрема на його економічну конвергенцію та дивергенцію. Використовуючи економетричні або інші відповідні методи, оцінити ризики та переваги для регіону в умовах глобалізації. Розробити стратегію мінімізації негативних наслідків та максимізації вигод.	42	62
4	Тема 7	Практичне завдання 4. Стратегічне планування сталого розвитку регіону Розробити стратегічний план сталого розвитку для регіону, що досліджується в дисертаційній роботі. Завдання включає аналіз основних економічних, соціальних та екологічних факторів, що впливають на розвиток регіону. Запропонувати заходи для забезпечення сталого розвитку з урахуванням глобальних тенденцій і регіональних особливостей.	16	16
Разом			120	142

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Методи навчання представляють собою комплекс взаємодій між викладачем і аспірантом, спрямованих на передачу та засвоєння знань, умінь і навичок. Вони включають також самостійну та індивідуальну роботу аспіранта.

Методи викладання навчального матеріалу:

Словесні: бесіда, пояснення, інструктаж.

Наочні: ілюстрування, демонстрація, самостійні спостереження.

Практичні: вправи, практичні роботи, дослідження.

За організаційним характером:

Організація навчальної діяльності.

Стимулювання мотивації.

Контроль і самоконтроль.

Поєднання теоретичних, наочних і практичних методів.

За логікою сприйняття матеріалу:

Індуктивно-дедуктивні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні методи.

8. Методи контролю

Оцінювання результатів навчання на практичних заняттях та підсумкового контролю має на меті забезпечити комплексну перевірку рівня підготовки аспірантів з дисципліни на різних етапах її вивчення. Контрольні заходи включають поточний і підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять у формі усного опитування, дискусій, виконання практичних завдань та самостійної роботи. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 60. Несвоєчасне виконання завдань призводить до зниження оцінки. Мінімальна кількість балів для зарахування поточного контролю становить 25.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, який є обов'язковим для оцінювання навчальних досягнень аспірантів. Залік проводиться письмово, максимальна кількість балів – 40, час виконання – 40 хвилин. Використання заборонених джерел під час заліку призводить до автоматичного анулювання результатів і присудження нульової оцінки.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60	40	100
	10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 25 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Поточний контроль – **60 балів**, з них:

- практичне завдання 1. Аналіз просторових диспропорцій та їх впливу на регіональний розвиток – **10 балів**;
- практичне завдання 2. Оцінка ролі інновацій та територіальної організації виробництва в регіональному розвитку – **15 балів**;
- практичне завдання 3. Моделювання впливу глобалізаційних процесів на економічну конвергенцію та дивергенцію регіону – **20 балів**;
- практичне завдання 4. Стратегічне планування сталого розвитку регіону – **15 балів**

Підсумковий контроль – **40 балів**, 40 тестів (40 x 1 бал)

10. Критерії оцінювання

Індивідуальні завдання оцінюються за наступною системою балів:

Практичне завдання 1. Аналіз просторових диспропорцій та їх впливу на регіональний розвиток (10 балів)

8-10 балів. Аспірант продемонстрував глибоке знання змісту завдання; робота відповідає всім вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить всі необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; аспірант продемонстрував творчий підхід щодо розробки завдання; робота демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу.

6-7 балів. Аспірант продемонстрував знання змісту завдання; робота в цілому відповідає вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні похибки у логіці викладу матеріалу; робота містить знання про різні підходи та можливі варіанти розробки наукових проектів.

4-5 балів. Аспірант продемонстрував певне знання змісту завдання, виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота в цілому містить формальні й змістовні складові; робота є недостатньо послідовною та логічною; робота частково містить знання про різні підходи та деякі варіанти розробки наукових проектів.

2-3 бали. Аспірант продемонстрував уявлення щодо змісту завдання, фрагментарно виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота містить деякі формальні та змістовні складові; робота не зовсім послідовна, іноді нелогічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

1 бал. Робота містить деякі знання щодо вимог і критеріїв написання наукових робіт, формальних та змістовних складових; робота не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

Практичне завдання 2. Оцінка ролі інновацій та територіальної організації виробництва в регіональному розвитку (15 балів)

14-15 балів. Аспірант продемонстрував глибоке знання змісту завдання; робота відповідає всім вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить всі необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; аспірант продемонстрував творчий підхід щодо розробки завдання; робота демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу.

11-13 балів. Аспірант продемонстрував знання змісту завдання; робота в цілому відповідає вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні похибки у логіці викладу матеріалу; робота містить знання про різні підходи та можливі варіанти розробки наукових проектів.

7-10 балів. Аспірант продемонстрував певне знання змісту завдання, виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота в цілому містить формальні й змістовні складові; робота є недостатньо послідовною та логічною; робота частково містить знання про різні підходи та деякі варіанти розробки наукових проектів.

4-6 балів. Аспірант продемонстрував уявлення щодо змісту завдання, фрагментарно виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота містить деякі формальні та змістовні складові; робота не зовсім послідовна, іноді нелогічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

1-3 бали. Робота містить деякі знання щодо вимог і критеріїв написання наукових робіт, формальних та змістовних складових; робота не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

Практичне завдання 3. Моделювання впливу глобалізаційних процесів на економічну конвергенцію та дивергенцію регіону (20 балів)

18-20 балів. Аспірант продемонстрував глибоке знання змісту завдання; робота відповідає всім вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить всі необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; аспірант продемонстрував творчий підхід щодо розробки завдання; робота демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу.

14-17 балів. Аспірант продемонстрував знання змісту завдання; робота в цілому відповідає вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні похибки у логіці викладу матеріалу; робота містить знання про різні підходи та можливі варіанти розробки наукових проектів.

10-13 балів. Аспірант продемонстрував певне знання змісту завдання, виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота в цілому містить формальні й змістовні складові; робота є недостатньо послідовною та логічною; робота частково містить знання про різні підходи та деякі варіанти розробки наукових проектів.

6-9 балів. Аспірант продемонстрував уявлення щодо змісту завдання, фрагментарно виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота містить деякі формальні та змістовні складові; робота не зовсім послідовна, іноді нелогічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

1-5 балів. Робота містить деякі знання щодо вимог і критеріїв написання наукових робіт, формальних та змістовних складових; робота не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

Практичне завдання 4. Стратегічне планування сталого розвитку регіону (15 балів)

14-15 балів. Аспірант продемонстрував глибоке знання змісту завдання; робота відповідає всім вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить всі необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; аспірант продемонстрував творчий підхід щодо розробки завдання; робота демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу.

11-13 балів. Аспірант продемонстрував знання змісту завдання; робота в цілому відповідає вимогам і критеріям щодо написання наукових робіт, містить необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні похибки у логіці викладу матеріалу; робота містить знання про різні підходи та можливі варіанти розробки наукових проектів.

7-10 балів. Аспірант продемонстрував певне знання змісту завдання, виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота в цілому містить формальні й змістовні складові; робота є недостатньо послідовною та логічною; робота частково містить знання про різні підходи та деякі варіанти розробки наукових проектів.

4-6 балів. Аспірант продемонстрував уявлення щодо змісту завдання, фрагментарно виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт; робота містить деякі формальні та змістовні складові; робота не зовсім послідовна, іноді нелогічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

1-3 бали. Робота містить деякі знання щодо вимог і критеріїв написання наукових робіт, формальних та змістовних складових; робота не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.

Підсумковий контроль – **40 балів**, (40 тестових питань x 1 бал);

За підсумками поточного і підсумкового контролю аспірант може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант для одержання заліку, становить 50 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	незараховано

11. Рекомендована література

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, нормативні документи, презентаційні матеріали, дистанційний курс – режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2771>

Тема 1. Концептуальні основи просторової економіки

1. Fujita M., Krugman P., Venables A. The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade. Cambridge: MIT Press, 1999. 367 p.
2. Krugman P. Development, Geography, and Economic Theory. Cambridge: MIT Press, 1995. 160 p.
3. Scott A. J. Global City-Regions: Trends, Theory, Policy. Oxford: Oxford University Press, 2001. 484 p.
4. Маркевич К. В. Просторові аспекти економічного розвитку: теорія і практика. Київ: КНЕУ, 2015. 245 с.
5. Storper M. The Regional World: Territorial Development in a Global Economy. New York: Guilford Press, 1997. 338 p.
6. Rodríguez-Pose A. The Rise of the City and Spatial Development. London: Routledge, 2002. 320 p.
7. Smith D. M. Industrial Location: An Economic Geographical Analysis. New York: Wiley, 1991. 450 p.
8. Gallagher J., Kanbur R. Spatial Inequality and Development. Oxford: Oxford University Press, 2005. 377 p.

Тема 2. Регіональні економічні системи: структура та механізми функціонування

1. Hoover E. M., Giarratani F. An Introduction to Regional Economics. New York: Alfred A. Knopf, 1971. 381 p.
2. Armstrong H., Taylor J. Regional Economics and Policy. Oxford: Blackwell Publishing, 2000. 462 p.
3. Scott A. J. Regions and the World Economy: The Coming Shape of Global Production, Competition, and Political Order. Oxford: Oxford University Press, 1998. 232 p.
4. Іщук С. О. Регіональна економіка: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 496 с.
5. Isard W. Methods of Regional Analysis: An Introduction to Regional Science. Cambridge: MIT Press, 1960. 784 p.
6. McCann P. Modern Urban and Regional Economics. Oxford: Oxford University Press, 2013. 432 p.
7. Capello R. Regional Economics. New York: Routledge, 2007. 512 p.

Тема 3. Просторове планування та роль територіальної організації виробництва

1. Hall P., Pain K. The Polycentric Metropolis: Learning from Mega-City Regions in Europe. London: Earthscan, 2006. 236 p.
2. Castells M. The Informational City: Economic Restructuring and Urban Development. Oxford: Blackwell, 1989. 450 p.

3. Rodríguez-Pose A. *The Determinants of Regional Growth: How to Make Regions Grow*. Oxford: Oxford University Press, 2017. 329 p.
4. Sassen S. *Cities in a World Economy*. Thousand Oaks: Pine Forge Press, 2012. 408 p.
5. Davoudi S., Stead D. *Urban-Rural Relationships: An Introduction and Brief History*. Oxford: Oxford University Press, 2002. 210 p.
6. Marshall A. *Principles of Economics*. London: Macmillan, 1920. 731 p.
7. Brenner N., Keil R. *The Global Cities Reader*. New York: Routledge, 2006. 448 p.

Тема 4. Регіональна політика та інструменти її реалізації

1. Bachtler J., Mendez C., Wislade F. *EU Cohesion Policy and European Integration: The Dynamics of EU Budget and Regional Policy Reform*. London: Routledge, 2013. 416 p.
2. McCann P. *The Regional and Urban Policy of the European Union: Cohesion, Results-Oriented and Smart Specialisation*. London: Routledge, 2015. 264 p.
3. Barca F. *An Agenda for a Reformed Cohesion Policy: A Place-based Approach to Meeting European Union Challenges and Expectations*. Independent Report, 2009. 120 p.
4. Farole T., Rodríguez-Pose A., Storper M. *Cohesion Policy in the European Union: Growth, Geography, Institutions*. London: Routledge, 2011. 368 p.
5. Begg I. *EU Regional Policy: Rationales, Results, Reform*. London: Policy Network, 2010. 80 p.
6. Healey P. *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies*. London: Macmillan, 1997. 366 p.

Тема 5. Економічна конвергенція та дивергенція регіонів

1. Barro R. J., Sala-i-Martin X. *Economic Growth*. Cambridge: MIT Press, 2003. 654 p.
2. Durlauf S. N., Quah D. T. *The New Empirics of Economic Growth*. *Handbook of Macroeconomics*. 1999. Vol. 1. P. 235–308.
3. Sala-i-Martin X. *The Classical Approach to Convergence Analysis*. *Economic Journal*. 1996. Vol. 106. No. 437. P. 1019-1036.
4. Baldwin R. E., Martin P. *Coordination of Industrial Policy in the European Union*. London: Centre for Economic Policy Research, 2004. 145 p.
5. Rodríguez-Pose A., Ezcurra R. *Does Economic Globalization Affect Regional Inequality? A Cross-Country Analysis*. *World Development*. 2010. Vol. 38. No. 3. P. 817-831.
6. Petrakos G., Artelaris P. *Regional Inequalities in the European Union*. *Papers in Regional Science*. 2007. Vol. 86. No. 3. P. 361-385.

Тема 6. Інноваційний розвиток регіонів: моделі та перспективи

1. Porter M. E. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1990. 855 p.
2. Asheim B. T., Gertler M. S. *The Geography of Innovation: Regional Innovation Systems*. Oxford: Oxford University Press, 2005. 426 p.
3. Cooke P., Uranga M. G., Etxebarria G. *Regional Innovation Systems: Institutional and Organisational Dimensions*. *Research Policy*. 1997. Vol. 26. P. 475-491.
4. Tödting F., Trippel M. *One Size Fits All? Towards a Differentiated Regional Innovation Policy Approach*. *Research Policy*. 2005. Vol. 34. P. 1203-1219.
5. Florida R. *The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community, and Everyday Life*. New York: Basic Books, 2002. 404 p.
6. Martin R., Sunley P. *Deconstructing Clusters: Chaotic Concept or Policy Panacea?* *Journal of Economic Geography*. 2003. Vol. 3. P. 5-35.
7. Doloreux D., Parto S. *Regional Innovation Systems: Current Discourse and Unresolved Issues*. *Technology in Society*. 2005. Vol. 27. P. 133-153.

Тема 7. Просторова економіка в умовах сталого розвитку

1. Sachs J. D. *The Age of Sustainable Development*. New York: Columbia University Press, 2015. 543 p.
2. Sterner T., Coria J. *Policy Instruments for Environmental and Natural Resource Management*. London: Routledge, 2012. 601 p.
3. Meadowcroft J. *Sustainable Development: A New(ish) Idea for a New Century?* *Political Studies*. 2007. Vol. 54. P. 123-134.
4. Robinson J. *Squaring the Circle? Some Thoughts on the Idea of Sustainable Development*. *Ecological Economics*. 2004. Vol. 48. No. 4. P. 369-384.
5. UNDP. *Human Development Report 2020: The Next Frontier—Human Development and the Anthropocene*. New York: United Nations Development Programme, 2020. 412 p.
6. Pearce D. W., Turner R. K. *Economics of Natural Resources and the Environment*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1990. 378 p.

Корисні інформаційні ресурси:

Загальні ресурси з економіки та регіонального розвитку

1. OECD Regional Development. Інформація про регіональний розвиток та політику, включаючи статистику та аналітичні звіти. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/regional-development.html>

2. World Bank Open Data. Вільний доступ до економічних даних світового банку, зокрема про розвиток регіонів. URL: <https://data.worldbank.org>

3. UNDP Human Development Reports. Звіти про людський розвиток, включаючи регіональні аспекти. URL <https://hdr.undp.org>

4. Eurostat. Статистика Європейського Союзу з різних аспектів регіонального розвитку. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

Інноваційний розвиток та регіональні інноваційні системи

5. European Innovation Scoreboard. Оцінка інноваційного потенціалу регіонів Європи. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en

6. Global Innovation Index. Оцінка інноваційних можливостей країн та регіонів. URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index>

7. Regional Innovation Monitor. Інформація про інноваційні стратегії та політики в регіонах ЄС. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/regional-innovation-scoreboard_en

Просторове планування та урбаністика

8. Urban Land Institute. Дослідження у сфері просторового планування та урбаністики. URL: <https://uli.org>

9. UN Habitat. Інформація про сталий урбаністичний розвиток. URL: <https://unhabitat.org>

10. ESRI. Інструменти для територіального аналізу та просторового планування. URL: https://juliesdata.com/about_ipp

Сталий розвиток та економічна конвергенція

11. Sustainable Development Goals (SDGs) Knowledge Platform. Платформа ООН з інформацією про цілі сталого розвитку. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/index.html>

12. World Resources Institute. Інформація про екологічні, економічні та соціальні аспекти сталого розвитку. URL: <https://www.wri.org>

13. UNFCCC. Платформа ООН з питань зміни клімату та сталого розвитку. URL: <https://unfccc.int/ru/node/11521>

14. Eur-Lex. Доступ до права Європейського Союзу та документів, що стосуються регіональної політики та сталого розвитку. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31962R0014>

Інструменти для аналізу та візуалізації даних

15. Tableau Public. Інструмент для створення інтерактивних візуалізацій даних. URL: <https://software.fish/project-management-software/dashboard-software>

16. Google Data Studio. Безкоштовний інструмент для створення дашбордів та візуалізацій. URL: <https://elit-web.ua/ua/blog/google-data-studio>

17. QGIS. Відкритий інструмент для географічного аналізу даних. URL: <https://qgis.org>

12. Особливості навчання в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2771>